

Weronika Górnicka

Zmiana układu sił w hiszpańskiej polityce po 2011 roku. Teoria i polityka

Praca doktorska napisana pod kierunkiem dra hab. Łukasza Młyńczyka, prof. UZ

Głównym celem dysertacji jest analiza zmian, zachodzących w hiszpańskiej przestrzeni politycznej po 2011 roku w perspektywie oddziaływań treści teoriopolitycznych. W ujęciu tym teoria traktowana jest nie tylko jako narzędzie badania mających miejsce przemian, ale przede wszystkim jako instrument ich kreowania. Proponowana ścieżka badawcza nie sprowadza się do rozwiązań marketingowych, wdrażanych w trakcie kampanii wyborczych, lecz implikuje dogłębną analizę zastosowanych koncepcji w określonym momencie historycznym, których efektem miało być nie tylko przekształcenie struktury systemu partyjnego, lecz w pierwszej kolejności modyfikacja i reinterpretacja roli obywatela w życiu politycznym Hiszpanii. Przyjęty w pracy zakres czasowy związany jest ściśle z dwoma podstawowymi dla całego procesu podmiotami, jakimi są Ruch Oburzonych oraz partia Podemos. Zainicjowanie w 2011 roku działalności pierwszego z nich stanowi punkt wyjścia dla analizy, natomiast zmiany, jakie zaszły na początku 2017 roku w zakresie funkcjonowania drugiego podmiotu stanowią finalny element badania.

W ramach pracy weryfikowanych jest pięć twierdzeń jednostkowych:

- Twierdzenie jednostkowe nr 1 – Specyfika nowego układu sił w hiszpańskiej polityce jest konsekwencją ukształtowania oraz konstrukcji partii Podemos. Jej forma oraz sposób oddziaływania są silnie skorelowane z perspektywami teoretycznymi oraz praktycznym doświadczeniami twórców partii. Na podstawie zgromadzonej w czasie badań wiedzy skonstruowana została strategia działania, teorie polityczne przekształcone zostały natomiast w narzędzia politycznego oddziaływania. Za podstawowych inicjatorów i kreatorów projektu przyjmuje się Pablo Iglesiasa, Íñigo Errejona oraz Juana Carlosa Monedero, przy czym największą siłę oddziaływania na jego kształt miało dwóch pierwszych.
- Twierdzenie jednostkowe nr 2 – Sytuacja gospodarcza Hiszpanów nie była kluczowym czynnikiem decydującym o masowej mobilizacji politycznej obywateli w 2011 roku, lecz w owym czasie stanowiła najdogodniejszy element jednoczący. Element gospodarczy był silnie eksponowany w początkowej fazie, w późniejszym okresie traktowany był zaś jako jeden z wielu czynników.

- Twierdzenie jednostkowe nr 3 – Kreowane przez twórców Podemos przełamanie podziału na lewicę i prawicę poprzez wprowadzenie kategorii kasty i obywateli ma miejsce wyłącznie na płaszczyźnie dyskursu. Wynika to głównie z lewicowego charakteru założycieli partii, którzy swoim działaniem dążą do modyfikacji i zmiany specyfiki współczesnej hiszpańskiej lewicy. Jednym z elementów tego procesu jest adaptacja wypracowanych w czasie działalności *Los Indignados* rozwiązań organizacyjnych, umożliwiających w ich opinii zwiększenie partycypacji obywateli we władzy.
- Twierdzenie jednostkowe nr 4 – Zaistnienie Podemos w hiszpańskiej polityce można potraktować zarówno jako skutek, jak i przyczynę zmian, co nadaje tej partii charakter głównego impulsu dla całego procesu.
- Twierdzenie jednostkowe nr 5 – Nowy układ sił w hiszpańskiej polityce cechuje się głównie podziałem na hiszpańskiej lewicy, dotychczas zdominowanej przez PSOE, podczas gdy jedynym reprezentantem prawicy pozostała PP. Konsekwencją zmiany hegemonicznego układu sił jest natomiast wewnętrzny impas w państwie.

Na dysertację składają się cztery rozdziały. Pierwszy z nich obejmuje podstawowe założenia metodologiczne i teoretyczne, takie jak koncepcje krato- i socjocentryzmu, populizmu i przywództwa populistycznego, mobilizacji politycznej, wspólnot wirtualnych, antagonizmu w polityce oraz myśli politycznej Antonio Gramsciego. Rozdział drugi koncentruje się na specyfice ukształtowanego w Hiszpanii układu sił i jego źródłach, co stanowi podstawę dla analizy przyczyn powstania i charakterystyki działania Ruchu Oburzonych. Głównym przedmiotem badania podjętego w ramach rozdział trzeciego jest wpływ świadomości teoretycznej i metodologicznej twórców Podemos na sposób kreacji partii, jej organizację oraz przyjętą strategię działania. Ostatnią częścią pracy jest analiza sposobu implikowania przyjętych rozwiązań do rzeczywistości politycznej, obejmująca aktywność Podemos w trakcie kampanii wyborczych oraz po ogłoszeniu wyników wyborów regionalnych a także pierwszych (grudzień 2015) i drugich (czerwiec 2016) wyborów parlamentarnych.